

ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ЗДІЙСНЕННЯ ПЕРЕДАЧ ТОВАРІВ В УМОВАХ ЕКСПОРТНОГО КОНТРОЛЮ

Постановка проблеми. Підприємства, які працюють на зовнішньоекономічних ринках із звичайними товарами та дотримуються вимог законодавства, мають впевненість, що укладені ними зовнішньоекономічні договори (контракти) про постачання звичайних товарів не будуть мати перешкод з боку державних органів під час їх виконання.

Проте підприємства, які працюють на зовнішньоекономічних ринках з «особливими» товарами, до яких відносяться товари військового призначення, товари подвійного використання та інші товари, до яких застосовуються процедури державного експортного контролю, такої впевненості не мають. Таке становище обумовлено додатковою перешкодою у роботі підприємств із товарами військового призначення та подвійного використання – застосуванням до цих товарів інструментів експортного контролю та дозвільної системи їх міжнародних передач.

Більшість підприємств сприймають застосування до їхніх товарів інструментів експортного контролю як бюрократичну перепону, яка призводить до зниження конкурентоспроможності таких товарів. Така точка зору є обмеженою та небезпечною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика, пов'язана з експортним контролем та міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання, досліджувалася такими українськими та російськими фахівцями, як В.І. Антипов, В.М. Бегма, С.В. Прокуркін, В.П. Сладкевич, С.І. Харченко, О.М. Гришуткін, П.В. Комаров, О.П. Джабієв, М.В. Терьохін та ін. [1; 2; 15; 16]. Разом з тим аналіз робіт вищезазначених вчених дає змогу дійти висновку, що українськими фахівцями розроблявся лише економічний та політичний аспекти міжнародної торгівлі продукцією військового призначення та подвійного використання, а також окремі аспекти існуючої системи експортного контролю, а питання правового регулювання діяльності суб'єктів здійснення міжнародних передач товарів військового призначення не розкриті.

Формулювання завдання дослідження. Метою цієї статті є дослідження особливостей діяльності суб'єктів здійснення передач товарів в умовах експортного контролю.

Підприємці, які постійно працюють на даному ринку, сприймають експортний контроль як підґрунтя для їхньої впевненої роботи на зовнішніх ринках та як необхідний для інтересів держави засіб забезпечення національної та міжнародної безпеки. Саме виходячи із зазначеного, ставлення підприємців до цілей експортного контролю має бути відповідальним. Керівництву підприємств слід добре розуміти, що:

експортний контроль є необхідним для їхнього підприємства, тому що саме він захищає підприємство від санкцій, пов'язаних із порушенням встановленого порядку здійснення міжнародних передач «особливих» товарів;

виконання правил експортного контролю дає змогу підприємству мати позитивний імідж;

скандали, пов'язані з експортом товарів військового призначення та подвійного використання, змушують державні органи посилювати контроль по відношенню до підприємства.

Керівництву підприємств треба донести до персоналу ідею дотримання експортного контролю як позитивну, довгострокову інвестицію.

Підприємці, і перш за все керівництво та персонал підприємств, мають якнайкраще дотримуватися вимог експортного контролю.

Персонал підприємства має добре розуміти, що експортний контроль сприяє збереженню позитивного іміджу підприємства на зовнішньоекономічних ринках та повинен сприйматися як довгострокові інвестування у зовнішньоекономічну діяльність.

Виходячи з необхідності виконання вимог експортного контролю, важливим завданням його практичної імплементації персоналом підприємства є виявлення відповідних ризиків та вирішення комплексу питань, пов'язаних із впровадженням відповідального підходу до здійснення міжнародних передач товарів. Персонал підприємства повинен бути у змозі завчасно виявляти ризики, пов'язані із застосуванням інструментів експортного контролю.

Головним завданням зовнішньоекономічної діяльності підприємств із товарами військового призначення та подвійного використання має бути завчасне визначення заборон та обмежень, пов'язаних із міжнародними передачами таких товарів.

З метою зменшення комерційного ризику підприємства, зазначені заборони, обмеження та інші вимоги експортного контролю мають бути чітко визначені ще до підписання контракту та планування виробництва.

Виготовляючи продукцію військового призначення та подвійного використання, підприємство має бути впевненим, що відносно її експорту немає обмежень чи заборон, а споживач продукції є надійним.

Якщо підприємство вже виготовило продукцію військового призначення та подвійного використання, але не з'ясувало надійності споживача та наявності обмежень чи заборон на її експорт, воно може зазнати фінансових збитків у зв'язку з відмовою у наданні дозвільних документів. Підприємство у такому разі буде змушене сплатити витрати на виробництво, штрафні санкції за контрактом і, на додаток до цього, може втратити свого замовника назавжди.

З метою впевненої роботи на зовнішньоекономічних ринках товарів військового призначення та подвійного використання, підприємство має виконати декілька обов'язкових кроків, які є передумовою такої роботи. Основні кроки підприємства в умовах експортного контролю наведено на Рис. 1.

Рис. 1. Основні кроки підприємства в експортному контролі

Реєстрація підприємства у Держекспортконтролі є першим і досить важливим кроком у процедурах експортного контролю. Саме на етапі реєстрації здійснюється класифікація товарів підприємства щодо їх віднесення до товарів, відносно яких застосовуються процедури державного експортного контролю. За підсумками такої реєстрації підприємство отримує статус суб'єкта здійснення міжнародних передач товарів. Отримання такого статусу є обов'язковою передумовою для подальшого отримання підприємством відповідних дозвільних документів Держекспортконтролю на право здійснення міжнародних передач товарів військового призначення та подвійного використання.

Реєстрація суб'єктів здійснення міжнародних передач товарів військового призначення та подвійного використання та її порядок визначено в статті 12 Закону “Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання” [1], а також в Інструкції про реєстрацію в Держекспортконтролі суб'єктів підприємницької діяльності України як суб'єктів здійснення міжнародних передач товарів [9].

Виклад основного матеріалу. Особливістю національного законодавства з експортного контролю є наявність у ньому різних процедур експорту/імпорту товарів залежно від класу товарів (військові або подвійні) та від наявності заборон чи обмежень на експорт товарів до конкретної держави.

а) процедури залежно від класу товарів

Якщо за підсумками реєстрації товари віднесено до:

- таких, що не підлягають державному експортному контролю, то їх експорт/імпорт здійснюється без застосування дозвільних процедур експортного контролю;

- подвійних, то їх експорт/ імпорт здійснюється із застосуванням дозвільних процедур за загальною схемою експортного контролю;

- військових або таких, що є матеріальними носіями секретної інформації, то до їх

експорту/імпорту застосовуються дозвільні процедури, а умовою здійснення такого експорту/імпорту є отримання підприємством спеціальних повноважень на таку діяльність.

б) процедури залежно від наявності обмежень

Якщо за підсумками реєстрації визначено наявність обмежень на експорт товарів до конкретної держави, то укладання контракту на їх експорт може здійснюватися лише після отримання підприємством відповідного дозвільного документа (висновку) Держекспортконтролю на право проведення переговорів, пов'язаних із укладанням такого контракту.

в) процедури залежно від типу дозвільного документа

Якщо підприємство лише періодично здійснює міжнародні передачі «особливих» товарів, воно може робити це за загальними процедурами експортного контролю шляхом отримання разових дозвільних документів.

Якщо підприємство є постійним гравцем на зовнішньоекономічних ринках «особливих» товарів, то воно має можливість отримати генеральні та відкриті дозвільні документи. Але така можливість є нічим іншим, як своєрідним привілеєм і тому потребує від підприємства додаткового кроку у вигляді створення власної системи експортного контролю та її державної атестації як «системи внутрішньо-фірмового експортного контролю» підприємства (скорочено - СВФЕК).

Створення підприємством СВФЕК в цілому є рекомендаційною нормою законодавства, але, враховуючи специфіку міжнародних передач товарів військового призначення та подвійного використання, підприємствам, які мають намір здійснювати на міжнародному ринку відповідні операції з такими товарами, створення СВФЕК є вигідним як з точки зору безпеки існування підприємства, так і з точки зору його економічної вигоди.

Створення системи внутрішньо-фірмового експортного контролю передбачено статтю 14 Закону «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання» [1], а також Методичними рекомендаціями щодо створення суб'єктами систем внутрішньо-фірмового експортного контролю [10] та Порядком державної атестації системи внутрішньофірмового експортного контролю, створеної суб'єктом здійснення міжнародних передач товарів [6].

У той же час, відповідно до законодавства, створення підприємством СВФЕК є обов'язковою передумовою отримання підприємством генеральних та відкритих дозвільних документів, а також отримання підприємством права експорту/імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю.

Держекспортконтролю здійснює атестацію систем внутрішньо-фірмового експортного контролю, створених суб'єктами здійснення міжнародних передач товарів, та видає таким суб'єктам відповідні свідоцтва про таку атестацію.

Порядок та правила видачі дозвільних документів визначено статтями 1, 15 та 16 Закону [1], а також Порядком здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення [2], Порядком здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання [3] та Інструкцією щодо порядку заповнення заяв на отримання дозволів (висновків) Держекспортконтролю на здійснення експорту, імпорту, тимчасового вивезення (ввезення) та транзиту товарів, що підлягають експортному контролю, на проведення переговорів, пов'язаних з укладанням зовнішньоекономічних договорів (контрактів), а

також на отримання імпорتنих сертифікатів України [11].

Згідно з законодавством України, для здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю, підприємства, які планують здійснювати такий експорт/імпорт, повинні отримати від Кабінету Міністрів України відповідні повноваження.

Слід зазначити, що надання повноважень також є певним привілеєм, що надається державою, і тому для їх отримання підприємство має виконати низку додаткових (порівняно з іншими експортерами) обов'язкових процедур, а після отримання повноважень виконувати додаткові обов'язки згідно з законодавством.

Повноваження для здійснення експорту, імпорту товарів передбачено статтями 13 та 12 Закону “Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання” [1], а також Положенням про порядок надання суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності повноважень на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю [7] та Інструкцією про порядок заповнення заяви про отримання повноважень на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю [12].

Взагалі, крім випадків, що визначені статтею 18. Закону [1], переговори про експорт товарів військового призначення та подвійного використання не потребують отримання дозвільних документів.

Проте, згідно з зазначеним законом, якщо підприємство має намір укласти зовнішньоекономічний договір (контракт) про експорт товарів, на поставки яких до відповідної іноземної держави встановлено часткові обмеження, то, перш ніж укласти такий контракт, воно повинно отримати на це дозвільний документ — позитивний висновок Держекспортконтролю.

Більш детально щодо проведення переговорів про експорт товарів можна довідатись норми статті 18 Закону [1], а також Положення про порядок державного контролю за проведенням переговорів, пов'язаних з укладанням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) про експорт товарів військового призначення та подвійного використання [4], Наказ Про затвердження форми висновку щодо можливості проведення переговорів, форми звітів та встановлення строків звітності [13] та Інструкцію Про затвердження «Інструкції щодо порядку заповнення заяв на отримання дозволів (висновків) Держекспортконтролю на здійснення експорту, імпорту, тимчасового вивезення (ввезення) та транзиту товарів, що підлягають експортному контролю, на проведення переговорів, пов'язаних з укладанням зовнішньоекономічних договорів (контрактів), а також на отримання імпорتنих сертифікатів України [11].

На відміну від «звичайних» товарів, міжнародні передачі товарів військового призначення та подвійного використання, до яких застосовуються процедури експортного контролю (перш за все мається на увазі експорт та імпорт таких товарів), потребують максимально можливої надійності використання цих товарів за призначенням. Саме тому для прийняття рішень про можливість міжнародних передач товарів військового призначення та подвійного використання у системі експортного контролю застосовується низка додаткових інструментів, які практично не використовуються під час зовнішньоекономічної діяльності зі звичайними товарами. Такими додатковими інструментами є:

- дозвільна система (з її можливістю відмов);

За відсутністю дозволу експорт товарів військового призначення та подвійного

використання здійснити неможливо, тому підприємство буде змушене сплатити штрафні санкції за невиконання контракту.

У такому випадку для підприємства кращим шляхом застрахуватися від штрафних санкцій є набуття чинності контрактом тільки після отримання дозвільного документа.

- система отримання документів про гарантії (у вигляді сертифікатів кінцевого споживача, імпорتنих сертифікатів, сертифікатів підтвердження доставки тощо);

Підприємству краще заздалегідь письмово домовитися з іноземним партнером про можливість надання додаткових документів чи гарантії, що дозволить підприємству уникнути зайвих проблем у випадках ненадання цих документів іноземним партнером.

- система перевірок використання товарів за призначенням (як документальних - на підставі звітності підприємства, так і фізичних – шляхом здійснення фізичного контролю на території кінцевого споживача).

Підприємство повинно повідомити іноземного споживача про вимоги та механізми (документальні та фізичні) перевірок кінцевого використання товарів за призначенням, тому що відсутність згоди на такі перевірки може стати підставою для відмови у наданні дозвільного документа.

Саме з метою отримання згоди кінцевого споживача (іноземного – у випадках експорту товарів, українського – під час імпорту товарів) на надання зазначених вище документів або на здійснення перевірок, такі вимоги підприємці мають враховувати під час проведення переговорів, пов'язаних із укладанням контрактів.

Укладання зовнішньоекономічних договорів (контрактів) стосовно міжнародних передач товарів передбачено статтею 17 Закону [1], а також Положенням про порядок державного контролю за проведенням переговорів, пов'язаних з укладанням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) про експорт товарів військового призначення та подвійного використання [4].

Документи про гарантії є специфічним і вкрай важливим інструментом експортного контролю. Такі документи, як правило, мають форму відповідних сертифікатів (сертифікатів кінцевого споживача, імпорتنих сертифікатів, сертифікатів підтвердження доставки тощо). Вони є невід'ємною складовою заявки підприємства про отримання дозвільного документа. Саме тому перш ніж подати заявку на отримання дозвільного документа підприємство має:

- отримати від кінцевого споживача сертифікат кінцевого споживача;
- у визначених Держекспортконтролем випадках отримати міжнародний імпорتنий сертифікат від уповноваженого на це державного органу (України – під час імпорту, іноземної держави – під час експорту).

Крім зазначеного, якщо за підсумками експертизи Держекспортконтроль отримує дані про можливість відхилення товарів від заявленого кінцевого використання, він може запропонувати підприємству надати письмові гарантії кінцевого споживача про можливість перевірок використання товарів за призначенням на території кінцевого споживача товарів.

Згідно з законодавством України, такі гарантії можуть бути прийняті до розгляду лише у випадку, коли вони є частиною зовнішньоекономічного договору (контракту). Саме тому такі гарантії мають бути надані у контракті, або у іншому документі, який є невід'ємною частиною контракту.

Іншою умовою надання дозвільного документа може бути умова надання сертифікату підтвердження доставки товарів до кінцевого споживача, тому підприємству

рекомендується отримати письмові гарантії кінцевого споживача про надання такого документа.

Детально щодо документів про гарантії визначено в Положенні про порядок надання гарантій та здійснення державного контролю за виконанням зобов'язань щодо використання у заявлених цілях товарів, які підлягають державному експортному контролю [5].

Якщо підприємство здійснило усі необхідні кроки, зазначені у попередніх підпунктах, то воно може звертатися до Держекспортконтролю за отриманням відповідних дозвільних документів.

Для отримання дозвільних документів підприємство має надати до Держекспортконтролю заяву встановленого зразка та пов'язані з нею документи. Типи таких документів та їх кількість залежать від виду конкретної міжнародної передачі товарів та бажаного виду дозвільного документа (разовий, генеральний чи відкритий).

Конкретні обсяги та види документів, що подаються до Держекспортконтролю, визначені у Порядку [2] (стосується товарів військового призначення) та Порядку [3] (стосується товарів подвійного використання).

Відносно будь-яких інших товарів, які не визначені у списках, але відносно яких можуть бути застосовані процедури експортного контролю, документи рекомендується подавати згідно з Порядком [3].

За видачу дозвільних документів стягується плата, тому, перш ніж їх отримати, підприємство повинне сплатити необхідні кошти на рахунок Державного казначейства України та отримати підтвердження про таку сплату.

Сплата за отримання дозвільних документів передбачена статтею 30 Закону [1], а також Порядком справляння плати за надання платних адміністративних послуг з оформлення та видачі документів у галузі державного експортного контролю і перелік платних адміністративних послуг, що надаються Державною службою експортного контролю, та розмір плати за їх надання [8].

Дозвільні документи Держекспортконтролю, які отримало підприємство, є однією з підстав для митного оформлення зазначених у цих документах товарів та здійснення їх міжнародних передач. За формальними ознаками міжнародна передача може вважатися здійсненою з моменту виконання умов доставки товарів, які зазначені у зовнішньоекономічному договорі (контракті) згідно з ІНКОТЕРМС [7].

Разом з тим завершення доставки товарів згідно з умовами контракту не звільняє українське підприємство від інших процедур, які передбачені вимогами експортного контролю (контроль доставки товарів кінцевому споживачу та контроль кінцевого використання товарів за призначенням, а також звітування до Держекспортконтролю про підсумки контролю).

Згідно з законодавством з експортного контролю, контроль доставки товарів кінцевому споживачу може здійснюватися шляхом отримання підприємством достовірних даних про таку доставку та подання до Держекспортконтролю звітних документів про це.

У випадках, коли умовами дозвільного документа, яке отримало підприємство, є подання до Держекспортконтролю відповідного сертифіката підтвердження доставки, підприємство має отримати такий сертифікат від іноземного партнера та надати його до Держекспортконтролю. Слід підкреслити, що сертифікат підтвердження доставки має бути оформлений уповноваженим на це державним органом держави призначення товарів.

Відносно контролю доставки товарів законодавець нас відсилає до статті 19 Закону

[1], а також до Положення про порядок надання гарантій та здійснення державного контролю за виконанням зобов'язань щодо використання у заявлених цілях товарів, які підлягають державному експортному контролю [5] та Наказу “Про затвердження форми висновку щодо можливості проведення переговорів, форми звітів та встановлення строків звітності” [13].

Підприємство, яке здійснило відповідну міжнародну передачу товарів та отримало підтвердження про доставку товарів кінцевому споживачу, може вважати таку передачу завершеною за фактом.

Проте завершення передачі не є гарантією наступного використання товарів за їх призначенням, яке визначено у відповідних сертифікатах кінцевого споживача.

Саме тому законодавством з експортного контролю передбачено, що у разі експорту товарів підприємство-експортер має вживати заходів для проведення перевірки кінцевого використання товарів і надавати про це інформацію до Держекспортконтролю, а також сприяти державним органам України у проведенні таких перевірок.

Висновки. Таким чином, українське підприємство-експортер має з'ясувати з іноземним імпортером та кінцевим споживачем процедури такого контролю під час фактичного використання цих товарів іноземним споживачем.

Стосовно контролю використання товарів потрібно звертатись до статті 19 та 22 Закону [1], а також Положення [5] та Наказ [13].

Звітність підприємства до Держекспортконтролю є одним з важливих інструментів системи експортного контролю. Завдяки впровадженню системи звітності Держекспортконтроль та інші державні органи мають зворотний зв'язок з підприємствами, які отримали дозвільні документи.

Підприємства, які отримали дозвільні документи, подають до Держекспортконтролю звітну інформацію про:

підсумки проведення переговорів, під час яких укладено зовнішньоекономічний договір (контракт) про експорт товарів, на поставки яких до відповідної іноземної держави встановлено часткове ембарго;

фактичне використання дозволів на право експорту/імпорту товарів;

підсумки перевірки доставки та кінцевого використання товарів, що експортовані з України.

Наданням звітної інформації підприємство фактично замикає коло кроків, пов'язаних із плануванням міжнародної передачі товарів, її здійсненням, контролем доставки товарів та їх використанням за призначенням.

Стосовно звітності потрібно уважно аналізувати статті 19 та 22 Закону [1], а також Порядок [2], Порядок [3] та Наказ [13].

Підприємці повинні розуміти, що несанкціоновані або здійснені з певними порушеннями міжнародні передачі товарів військового призначення та подвійного використання створюють реальну загрозу національним інтересам, міжнародній стабільності, миру та безпеці, тому ступінь відповідальності за такі порушення є надзвичайно високою.

За порушення законодавства з експортного контролю підприємства караються величезними штрафами, а винний у цьому персонал несе за це адміністративну або кримінальну відповідальність.

Анотація

Розглянуто питання діяльності суб'єктів здійснення передач товарів в умовах експертного контролю.

Ключові слова: діяльність, підприємства, право, оформлення, законодавство, експорт, імпорт, товари

Аннотация

Рассмотрены вопросы деятельности субъектов осуществления передач товаров в условиях экспертного контроля.

Ключевые слова: деятельность, предприятия, право, оформление, законодательство, экспорт, импорт, товары.

Summary

Investigate the question of the subjects of the transfer of goods under expert control.

Keywords: activities, enterprise, law, clearance, legislation, exports, imports, goods.

Список використаних джерел:

1. Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання від 20.02.03 р. № 549-IV// ВВР.-2003.-№23.-ст. 148;
2. Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення від 20.11.03 № 1807// Офіційний вісник України, від 12.12.2003,2003 р., № 48, стор. 14;
3. Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання від 28.01.04 № 86// Офіційний вісник України, 2004 р., № 4, том 1, стор. 22;
4. Про затвердження Положення про порядок державного контролю за проведенням переговорів, пов'язаних з укладенням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) про здійснення міжнародних передач товарів військового призначення та подвійного використання від 04.02.98 № 125// Офіційний вісник України, 1998 р., № 5, стор. 43, стаття 184;
5. Про затвердження Положення про порядок надання гарантій та здійснення державного контролю за виконанням зобов'язань щодо використання у заявлених цілях товарів, які підлягають державному експортному контролю від 27.05.99 № 920// Офіційний вісник України, 1999 р., № 22, стор. 97;
6. Про затвердження Порядку державної атестації системи внутрішньофірмового експортного контролю, створеної суб'єктом здійснення міжнародних передач товарів від 17 липня 2003 року № 1080// Урядовий кур'єр, від 30.07.2003 № 139;
7. Про затвердження Положення про порядок надання суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності повноважень на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю від 08.06.1998 № 838//Офіційний вісник України, 1998 р., № 23, стор. 47;

8. Про затвердження Порядку справляння плати за надання платних адміністративних послуг з оформлення та видачі документів у галузі державного експортного контролю і перелік платних адміністративних послуг, що надаються Державною службою експортного контролю, та розмір плати за їх надання від 13.06.2011 р. № 746//Урядовий кур'єр від 02.08.2011, № 139;

9. Наказ Державної служби експортного контролю України від 27 квітня 2009 року № 31 “Про затвердження Інструкції про реєстрацію в Держекспортконтролі суб'єктів підприємницької діяльності України як суб'єктів здійснення міжнародних передач товарів”, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 1 липня 2009 року за № 637/16653// Офіційний вісник України, 2009, № 55, ст. 1949;

10. Наказ Держекспортконтролю від 12.11.2006 № 412 “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо створення суб'єктами систем внутрішньофірмового експортного контролю”// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dsecu.gov.ua/document/39103/nakaz_412.doc;

11. Наказ Держекспортконтролю від 9.01.2004 р. № 5 “Про затвердження Інструкції щодо порядку заповнення заяв на отримання дозволів (висновків) Держекспортконтролю на здійснення експорту, імпорту, тимчасового вивезення (ввезення) та транзиту товарів, що підлягають експортному контролю, на проведення переговорів, пов'язаних з укладанням зовнішньоекономічних договорів (контрактів), а також на отримання імпорتنих сертифікатів України”, який зареєстрований в Мінюсті України 21.01.2004 р. за № 90/8689// Офіційний вісник України, 2004 р., № 4, том 2, стор. 405;

12. Наказ Держекспортконтролю від 08.07.2005 р. № 193 “Про затвердження Інструкції про порядок заповнення заяви про отримання повноважень на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю”, який зареєстрований в Мінюсті України 10.10.2005 р. за №1174/1454// Офіційний вісник України, 2005 р., № 41, стор. 103;

13. Наказ Держекспортконтролю від 5.10.2009 р. № 86 «Про затвердження форми висновку щодо можливості проведення переговорів, форми звітів та встановлення строків звітності», який зареєстрований в Мінюсті України 28.10.2009 р. за № 3994/17010// Офіційний вісник України, 2009 р., № 85, стор. 64